

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 3 prill 2014
Nr.ref.:AGJ598/14

AKTGJYKIM

në

Rastin Nr. KO44/14

Vlerësimi i amendamenteve të Kushtetutës të propozuara nga Qeveria, të dorëzuara nga Kryetari i Kuvendit të Republikës së Kosovës më 11 mars 2014, me shkresën Nr. 04-DO-2186

GJKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Enver Hasani, kryetar
Ivan Čukalović, zëvendëskryetar
Robert Carolan, gjyqtar
Altay Suroy, gjyqtar
Almiro Rodrigues, gjyqtar
Snezhana Botusharova, gjyqtare
Kadri Kryeziu, gjyqtar, dhe
Arta Rama-Hajrizi, gjyqtare

Parashtruesi i kërkesës

1. Me Vendimin nr. 1/174, të 6 marsit 2014, Qeveria e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Qeveria), duke u mbështetur në nenin 144.1 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta), propozoi një numër amendamentesh në Kushtetutë.

2. Më 11 mars 2014, Kryetari i Kuvendit të Kosovës, në përputhje me nenin 114.3 të Kushtetutës, ia paraqiti Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata) Propozimin e Qeverisë për Amendamentimin e Kushtetutës, për të vlerësuar paraprakisht nëse amendamentet e propozuara nuk pakësojnë ndonjë të drejtë dhe liritë e garantuara me Kapitullin II të Kushtetutës.
3. Prandaj, Kryetari i Kuvendit është parashtrues i kërkesës në procedurën në Gjykatë (në tekstin e mëtejme: parashtruesi i kërkesës).

Objekti i çështjes

4. Objekt i çështjes së kërkesës janë 16 (gjashtëmbëdhjetë) amendamente të Kushtetutës, që u miratuan më 6 mars 2014 me Vendimin e Qeverisë, Nr. 01/174.

Baza juridike

5. Kërkesa është e bazuar në nenin 113.9 dhe në nenin 144.3 të Kushtetutës; në nenin 20 dhe në nenin 54 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, Nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejme: Ligji); dhe në rregullin 56 të Rregullores së punës të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatë

6. Më 11 mars 2014, parashtruesi i kërkesës, me shkresën nr. 04-DO-2186, ia paraqiti Gjykatës amendamentet e propozuara nga Qeveria, duke kërkuar që Gjykata të vlerësojë paraprakisht nëse këto amendamente nuk pakësojnë ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara me Kapitullin II të Kushtetutës. Këto amendamente paraqiten në Aneksin e bashkëngjitur më poshtë.
7. Më 11 mars 2014, Kryetari i Gjykatës, me Vendimin Nr. GJR. KO44/14, caktoi gjyqtarin Altay Suroy gjyqtar raportues. Të njëjtën ditë, Kryetari i Gjykatës, me Vendimin Nr. KSH. KO44/14, caktoi Kolegjin shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Robert Carolan (kryesues), Ivan Čukalović dhe Arta Rama-Hajrizi.
8. Më 14 mars 2014, Gjykata e njoftoi parashtruesin e kërkesës për regjistrimin e kërkesës dhe kërkoi nga parashtruesi të dorëzojë informacione dhe dokumente mbështetëse përkitazi me procedurat e ndërmarra në bazë të nenit 144 të Kushtetutës jo më vonë se deri më 20 mars 2014. Për më tepër, Gjykata kërkoi nga parashtruesi i kërkesës që t'ia ofrojë një kopje të këtij njoftimi secilit deputet të Kuvendit, ashtu që atyre t'u mundësohet t'ia paraqesin Gjykatës komentet e tyre për kërkesën e lartpërmendur, posaçërisht në dritën e interpretimit të nenit 144.3 të Kushtetutës nga ana e kësaj gjykate në raste të ngjashme, por jo më vonë se 22 marsi 2014.
9. Më 14 mars 2014, Gjykata, po ashtu, e njoftoi Kryeministrin për regjistrimin e kërkesës dhe kërkoi që i njëjti të dorëzojë informacione dhe dokumente

mbështetëse për procedurat e ndërmarra, në bazë të nenit 144 të Kushtetutës, por jo më vonë se deri më 22 mars 2014.

10. Më 14 mars 2014, një kopje e kërkesës iu komunikua Presidentes së Republikës së Kosovës dhe Avokatit të Popullit.
11. Deri më sot, Gjykata nuk ka pranuar informacionet dhe dokumentet e kërkuara mbështetëse, as nga parashtruesi i kërkesës e as nga Kryeministri.
12. Më 31 mars 2014, Gjykata u këshillua për kërkesën dhe njëzëri vendosi që kërkesa është e pranueshme dhe që amendamentet e propozuara në Kushtetutë nuk pakësojnë të drejtat dhe liritë e njeriut të përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.

Përmbledhja e fakteve

13. Kuvendi e miratoi tekstin e Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe ajo hyri në fuqi më 15 qershor 2008. Në Kapitullin XIII [Dispozitat Përfundimtare], neni 144 [Amendamentimi] i Kushtetutës autorizohet Qeveria, Presidenti, apo një e katërta e deputetëve të Kuvendit të Kosovës, të propozojnë ndryshime dhe amendamente të kësaj Kushtetute.
14. Më 6 mars 2014, Qeveria, në bazë të nenit 93.9 të Kushtetutës, miratoi Vendimin Nr. 01/174, duke propozuar 16 (gjashtëmbëdhjetë) amendamente në Kushtetutë.
15. Më 10 mars 2014, Kryeministri, me shkresën nr. 57/2014, ia përcolli parashtruesit të kërkesës Propozimin e Qeverisë për Amendamentet.
16. Më 11 mars 2014, parashtruesi i kërkesës, me shkresën Nr. 04-DO-2186, dhe në përputhje me nenin 114.3 të Kushtetutës, ia paraqiti Gjykatës Propozimin e Qeverisë për Amendamentimin e Kushtetutës, duke kërkuar që Gjykata të vlerësojë nëse amendamentet e propozuara nuk pakësojnë ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.

Vlerësimi i pranueshmërisë së kërkesës

17. Për të gjykuar për kërkesën e parashtruesit, Gjykata së pari duhet të shqyrtojë nëse janë përmbushur kriteret për pranueshmëri, të përcaktuara në Kushtetutë dhe të specifikuara më tej në Ligj dhe në Rregullore të punës.
18. Në këtë drejtim, Gjykata duhet së pari të përcaktojë nëse ka juridiksion për të dhënë vlerësim për amendamentet e propozuara në Kushtetutë nga ana e Qeverisë.
19. Gjykata rikujton që, sipas nenit 113.9 të Kushtetutës:

“Kryetari i Kuvendit të Kosovës duhet të referojë amendamentet kushtetuese të propozuara para miratimit në Kuvend, me qëllim që të

konstatohet nëse amendamenti i propozuar i zvogëlon të drejtat dhe liritë e garantuara me kapitullin II të Kushtetutës”.

20. Rrjedhimisht, Gjykata ka juridiksion për të vlerësuar nëse amendamentet e propozuara nuk pakësojnë ndonjë të drejtë dhe liritë e garantuara në Kapitullin II të Kushtetutës.
21. Përveç kësaj, pyetja në të cilën duhet dhënë përgjigje është se kush mund të konsiderohet palë e autorizuar për të referuar kërkesë në Gjykatë, në bazë të nenit 113.9 të Kushtetutës. Gjykata rithekson se, në bazë të këtij neni, “*Kryetari i Kuvendit të Kosovës duhet të referojë amendamentet kushtetuese të propozuara*”. Në rastin e tanishëm, Kryetari i Kuvendit, me shkresën e 11 marsit 2014, e dorëzoi në këtë Gjykatë kërkesën për vlerësim paraprak të amendamenteve të propozuara në Kushtetutë. Rezulton që, në bazë të nenit 113.9 të Kushtetutës, parashtruesi është palë e autorizuar dhe ka të drejtë ta referojë këtë rast në Gjykatë.
22. Prandaj, pasi që Gjykata ka juridiksion ta trajtojë këtë çështje dhe pasi që parashtruesi është palë e autorizuar sipas nenit 113.9 të Kushtetutës, kërkesa është e pranueshme.

Fushëveprimi i vlerësimit kushtetues

23. Siç u tha më lart, në pjesën “Procedura në Gjykatë”, parashtruesi i kërkesës i dorëzoi Gjykatës 16 (gjashtëmbëdhjetë) amendamente të propozuara në Kushtetutë nga ana e Qeverisë.
24. Në këtë drejtim, Gjykata thekson se, Kushtetuta, si akti më i lartë juridik i Republikës së Kosovës, duhet të respektohet zyrtarisht dhe solemnisht me rastin e propozimit të amendamenteve për të. Prandaj, Gjykata, duke qenë e kujdesshme për nevojën e sigurisë juridike në lidhje me këtë çështje, i referohet nenit 112 [Parimet e Përgjithshme] të Kapitullit VIII [Gjykata Kushtetuese] të Kushtetutës, ku parashihet që Gjykata Kushtetuese është autoriteti përfundimtar për interpretimin e Kushtetutës dhe të përputhshmërisë së ligjeve me Kushtetutën.
25. Për më tepër, Gjykata konfirmon se vlerësimi i kushtetutshmërisë, sipas nenit 144.3 të çdo amendamenti të propozuar në Kushtetutë, duhet të trajtohet në dritën e Kapitullit II [Të Drejtat dhe Liritë Themelore], duke përfshirë rendin juridik të Republikës së Kosovës, bazë e të cilit – sipas nenit 21 [Parimet e Përgjithshme] të Kapitullit II të Kushtetutës – janë të drejtat dhe liritë e njeriut të përmendura në atë Kapitull (Shih Rastin Nr. KO29/12 dhe KO48/12, Parashtrues: Kryetari i Kuvendit të Republikës së Kosovës, Aktgjykim i 20 korrikut 2012; shih, po ashtu, Rastin Nr. KO61/12, Parashtrues: Kryetari i Kuvendit të Republikës së Kosovës, Aktgjykim i 31 tetorit 2012, paragrafi 18).
26. Gjykata, gjithashtu, është e mendimit se Kapitulli III [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre] dhe të drejta të tjera mund të jenë të zbatueshme në këtë proces, pasi të drejtat specifike të përcaktuara aty janë zgjerim i të drejtave dhe i lirive të njeriut të parapara në Kapitullin II të

Kushtetutës, në veçanti i atyre të drejtave të parapara në nenin 24 [Barazia para Ligjit]. Kjo është posaçërisht kështu edhe në dritën e dispozitave të nenit 21 [Parimet e Përgjithshme] paragrafi 2, i cili përcakton se Kosova do t'i mbrojë dhe do t'i garantojë të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, siç parashihet me Kushtetutë, por jo domosdo vetëm ato të përfshira në Kapitullin II (Shih Rastin Nr. KO29/12 dhe Nr. KO48/12, Parashtrues: Kryetari i Kuvendit të Republikës së Kosovës, Aktgjykim i 20 korrikut 2012).

27. Gjykata, po ashtu, konsideron se neni 21 i Kushtetutës duhet lexuar në lidhje me nenin 7.1 të Kushtetutës, që definojnë vlerat e rendit kushtetues të Republikës së Kosovës e që është i bazuar *“në parimet e lirisë, paqes, demokracisë, barazisë, respektimit të të drejtave dhe lirive të njeriut dhe sundimit të ligjit, mosdiskriminimit, të drejtës së pronës, mbrojtjes së mjedisit, drejtësisë sociale, pluralizmit, ndarjes së pushtetit shtetëror dhe ekonomisë së tregut”*.
28. Prandaj, me rastin e vlerësimit të kushtetutshmërisë së amendamenteve të propozuara, kjo Gjykatë nuk do t'i marrë parasysh vetëm të drejtat dhe liritë themelore të njeriut të përfshira në Kapitullin II, por tërë shkronjën dhe frymën e Kushtetutës (Shih Rastin Nr. KO29/12 dhe KO48/12, Parashtrues: Kryetari i Kuvendit të Republikës së Kosovës, Aktgjykim i 20 korrikut 2012).
29. Gjykata tani do ta shqyrtojë me radhë secilin prej amendamenteve të propozuara.

Vlerësim i kushtetutshmërisë së amendamenteve të propozuara

I. Amendamenti i propozuar nr. 24: Neni 2, paragrafi 2

30. Amendamenti nr. 24 propozon zëvendësimin e fjalës *“mjetet”* në nenin 2, paragrafi 2, të Kushtetutës me fjalën *“mekanizmat”*.
31. Sipas nenit të tanishëm 2 [Sovraniteti], paragrafi 2: *“Sovraniteti dhe integriteti territorial i Republikës së Kosovës është i pacenueshëm, i patjetërsueshëm dhe i pandashëm dhe mbrohet me të gjitha mjetet e përcaktuara me këtë Kushtetutë dhe me ligj”*.
32. Në nenin e ndryshuar 2, paragrafi 2, do të thuhet si vijon: *“Sovraniteti dhe integriteti territorial i Republikës së Kosovës është i pacenueshëm, i patjetërsueshëm dhe i pandashëm dhe mbrohet me të gjithë **mekanizmat** e përcaktuar me këtë Kushtetutë dhe me ligj”*.

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 24

33. Gjykata konsideron se formulimi i amendamentit të propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.
34. Prandaj, Gjykata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 24 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

II. Amendamenti i propozuar nr. 25: Neni 73, paragrafi 1, pika 2

35. Amendamenti nr. 25 propozon që neni 73, paragrafi 1, pika 2, i Kushtetutës, të fshihet dhe të riformulohet si vijon:

“(2) pjesëtarët e Forcave të Armatosura të Kosovës”.

36. Sipas nenit të tanishëm 73 [Pamundësia e Kandidimit], paragrafi 1, pika 2:

“Nuk mund të kandidohen dhe as të zgjidhen deputetë të Kuvendit, pa hequr dorë paraprakisht nga detyra e tyre:

[...]

(2) pjesëtarët e Forcës së Sigurisë të Kosovës;

[...]”.

37. Në nenin e ndryshuar 73, paragrafi 1, pika 2, do të thuhet si vijon:

“1. Nuk mund të kandidohen dhe as të zgjidhen deputetë të Kuvendit, pa hequr dorë paraprakisht nga detyra e tyre:

[...]

(2) pjesëtarët e Forcave të Armatosura të Kosovës;

[...]”.

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 25

38. Gjykata konsideron se formulimi i amendamentit të propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.
39. Prandaj, Gjykata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 25 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

III. Amendamenti i propozuar nr. 26: Neni 84, paragrafi 12

40. Amendamenti nr. 26 propozon të fshihet paragrafi 12, i nenit 84, të Kushtetutës dhe të riformulohet si vijon:

“(12) është Komandant Suprem i Forcave të Armatosura të Kosovës”.

41. Sipas nenit të tanishëm 84 [Kompetencat e Presidentit], paragrafi 12:

“Presidenti i Republikës së Kosovës:

[...]

është Komandant Suprem i Forcave të Sigurisë të Kosovës;

[...]”.

42. Në nenin e ndryshuar 84, paragrafi 12, do të thuhej si vijon:

“Presidenti i Republikës së Kosovës:

[...]

(12) është Komandant Suprem i Forcave të Armatosura të Kosovës;

[...]”.

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 26

43. Gjykata konsideron se formulimi i amendamentit të propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.
44. Prandaj, Gjykata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 26 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

IV. Amendamenti i propozuar nr. 27: Neni 84, paragrafi 20

45. Amendamenti nr. 27 propozon të fshihet paragrafi 20, i nenit 84, të Kushtetutës dhe të riformulohet si vijon:

“(20) emëron dhe shkarkon Shefin e Mbrojtjes, pas rekomandimit të Kryeministrit”.

46. Sipas nenit të tanishëm 84 [Kompetencat e Presidentit], paragrafi 20:

“Presidenti i Republikës së Kosovës:

[...]

(20) emëron Komandantin e Forcave të Sigurisë të Kosovës, pas rekomandimit të Kryeministrit; [N.B.: Gjykata vëren se në versionin anglisht të këtij neni, në vend të fjalës “të Kryeministrit” përdoret fjala “të Qeverisë”]

[...]”.

47. Në nenin e ndryshuar 84, paragrafi 20, të Kushtetutës do të thuhej si vijon:

“Presidenti i Republikës së Kosovës:

[...]

emëron dhe shkarkon Shefin e Mbrojtjes, pas rekomandimit të Kryeministrit.

[...].

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 27

48. Gjykata vëren se një kompetencë shtesë i është veshur Presidentit, si Komandant Suprem i Forcave të Armatosura të Kosovës, konkretisht kompetenca për të shkarkuar Shefin e Mbrojtjes.
49. Gjykata konsideron se formulimi i amendamentit të propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.
50. Prandaj, Gjykata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 27 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

V. Amendamenti i propozuar nr. 28: Neni 94, paragrafi 7

51. Amendamenti nr. 28 propozon të shtohet fjala “*dhe politikat e mbrojtjes*” pas fjalës “*Inteligjencës*”, në paragrafin 7 të nenit 94 të Kushtetutës.
52. Sipas nenit të tanishëm 94 [Kompetencat e Kryeministrit], paragrafi 7:

“Kryeministri ka këto kompetenca:

[...]

(7) këshillohet me Presidentin e Republikës së Kosovës mbi çështjet e Inteligjencës”.

53. Në nenin e ndryshuar 94, paragrafi 7, do të thuhet si vijon:

“Kryeministri ka këto kompetenca:

[...]

(7) këshillohet me Presidentin e Republikës së Kosovës mbi çështjet e Inteligjencës dhe politikat e mbrojtjes”.

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 28

54. Gjykata konsideron se formulimi i amendamentit të propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.
55. Prandaj, Gjykata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 28 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

VI. Amendamenti i propozuar nr. 29: Titulli i Kapitullit XI

56. Amendamenti nr. 29 propozon të fshihet titulli i Kapitullit XI të Kushtetutës dhe të riformulohet si vijon:

“Kapitulli XI - Sektori i Mbrojtjes dhe i Sigurisë”

57. Titulli i tanishëm i Kapitullit XI është *“Kapitulli XI - Sektori i Sigurisë”*.

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 29

58. Gjykata konsideron se titulli i ri i Kapitullit XI nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.
59. Prandaj, Gjykata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 29 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

VII. Amendamenti i propozuar nr. 30: Neni 125, paragrafi 1

60. Amendamenti nr. 30 propozon të shtohet fjala *“mbrojtjen”* pas fjalës *“zbatimin e ligjit”*, në paragrafin 1 të nenit 125 [Parimet e Përgjithshme] të Kapitullit XI të Kushtetutës.

61. Sipas nenit të tanishëm 125, paragrafi 1:

“1. Republika e Kosovës ka pushtet mbi zbatimin e ligjit, sigurinë, drejtësinë, sigurinë publike, inteligjencën, organet civile emergjente dhe mbi kontrollin e kufijve në territorin e vet.

[...]”

62. Në nenin e ndryshuar 125, paragrafi 1, do të thuhej si vijon:

*“1. Republika e Kosovës ka pushtet mbi zbatimin e ligjit, **mbrojtjen**, sigurinë, drejtësinë, sigurinë publike, inteligjencën, organet civile emergjente dhe mbi kontrollin e kufijve në territorin e vet.*

[...]”

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 30

63. Gjykata konsideron se formulimi i amendamentit të propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.
64. Prandaj, Gjykata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 30 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

VIII. Amendamenti i propozuar nr. 31: Neni 125, paragrafi 2

65. Amendamenti nr. 31 propozon të fshihet paragrafi 2, i nenit 125, të Kushtetutës dhe të riformulohet si në vijim:

“Institucionet e mbrojtjes dhe sigurisë në Republikën e Kosovës mbrojnë dhe sigurojnë pavarësinë e vendit, sigurinë publike dhe të drejtat e të gjithëve në Republikën e Kosovës. Institucionet veprojnë me transparencë të plotë dhe në pajtim me standardet demokratike e me të drejtat e njeriut të njohura ndërkombëtarisht. Institucionet e Mbrojtjes dhe të Sigurisë duhet të pasqyrojnë shumëllojshmërinë etnike të popullit të Republikës së Kosovës”.

66. Sipas nenit të tanishëm 125 [Parimet e Përgjithshme], paragrafi 2:

“2. Institucionet e sigurisë në Republikën e Kosovës mbrojnë sigurinë publike dhe të drejtat e të gjithëve në Republikën e Kosovës. Institucionet veprojnë me transparencë të plotë dhe në pajtim me standardet demokratike e me të drejtat e njeriut të njohura ndërkombëtarisht. Institucionet e Sigurisë duhet të pasqyrojnë shumëllojshmërinë etnike të popullit të Republikës së Kosovës”.

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 31

67. Gjykata konsideron se formulimi i amendamentit të propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.
68. Prandaj, Gjykata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 31 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

IX. Amendamenti i propozuar nr. 32: Neni 125, paragrafi 3

69. Amendamenti nr. 32 propozon të shtohen fjalët “të mbrojtjes”, pas fjalëve “organet ndërkombëtare” në paragrafin 3, të nenit 125, të Kushtetutës.

70. Sipas nenit të tanishëm 125 [Parimet e Përgjithshme], paragrafi 3:

“3. Republika e Kosovës respekton plotësisht të gjitha marrëveshjet e aplikueshme ndërkombëtare dhe ligjin përkatës ndërkombëtar dhe bashkëpunon me organet ndërkombëtare të sigurisë e me homologët rajonalë”.

71. Në nenin e ndryshuar 125, paragrafi 3, do të thuhej si vijon:

“3. Republika e Kosovës respekton plotësisht të gjitha marrëveshjet e aplikueshme ndërkombëtare dhe ligjin përkatës ndërkombëtar dhe bashkëpunon me organet ndërkombëtare [të sigurisë] të mbrojtjes e me homologët rajonalë”.

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 32

72. Gjykata konsideron se formulimi i amendamentit të propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.
73. Prandaj, Gjykata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 32 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

X. Amendamenti i propozuar nr. 33 – Neni 125, paragrafi 4

74. Amendamenti nr. 33 propozon që të shtohet fjala “*e mbrojtjes dhe*”, pas fjalës “*mbi institucionet*” në paragrafin 4, të nenit 125, të Kapitullit XI të Kushtetutës.
75. Sipas nenit të tanishëm 125 [Parimet e Përgjithshme], paragrafi 4:
- “4. Kontrolli civil dhe demokratik mbi institucionet e sigurisë garantohet”.*
76. Në nenin e ndryshuar 125, paragrafi 4, do të thuhet si vijon:

*“4. Kontrolli civil dhe demokratik mbi institucionet **e mbrojtjes dhe** të sigurisë garantohet”.*

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 33

77. Gjykata konsideron se formulimi i amendamentit të propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.
78. Prandaj, Gjykata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 33 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

XI. Amendamenti i propozuar nr. 34 - Neni 125, paragrafi 5

79. Amendamenti nr. 34 propozon që të shtohet fjala “*mbrojtjes dhe*”, pas fjalës “*institucioneve të*”, në paragrafin 5, të nenit 125, të Kapitullit XI të Kushtetutës.
80. Sipas nenit të tanishëm 125 [Parimet e Përgjithshme], paragrafi 5:

“5. Kuvendi i Republikës së Kosovës mbikëqyr buxhetin dhe politikat e institucioneve të sigurisë, sikur rregullohet me ligj”.

81. Në nenin e ndryshuar 125, paragrafi 5, do të thuhet si vijon:

*“5. Kuvendi i Republikës së Kosovës mbikëqyr buxhetin dhe politikat e institucioneve të **mbrojtjes dhe** të sigurisë, sikur rregullohet me ligj”.*

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 34

82. Gjykata konsideron se formulimi i amendamentit të propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.

83. Prandaj, Gjykata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 34 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

XII. Amendamenti i propozuar nr. 35: Neni 126

84. Amendamenti nr. 35 propozon që të fshihet neni 126 i Kushtetutës dhe të riformulohet si vijon:

“Neni 126 [Forcat e Armatosura të Kosovës]

1. Forcat e Armatosura të Kosovës janë forca kombëtare ushtarake të Republikës së Kosovës, dhe mund të dërgojnë pjesëtarët e tyre jashtë vendit, në përputhje të plotë me përgjegjësitë e tyre ndërkombëtare.

2. Forcat e Armatosura të Kosovës mbrojnë sovranitetin, integritetin territorial, qytetarët, pronën dhe interesat e Republikës së Kosovës, si dhe kontribuojnë në ndërtimin dhe ruajtjen e paqes dhe stabilitetit rajonal dhe global.

3. Presidenti i Republikës së Kosovës është Komandant Suprem i Forcave të Armatosura të Kosovës, të cilat gjithmonë i nënshtrohen kontrollit të autoriteteve civile të zgjedhura në mënyrë demokratike.

4. Forcat e Armatosura të Kosovës janë forcë profesionale, pasqyrojnë shumëllojshmërinë etnike të popullit të Republikës së Kosovës dhe rekrutohen nga shtetasit e Republikës së Kosovës.

5. Shefi i Mbrojtjes është njëkohësisht edhe Komandant i Forcave të Armatosura të Kosovës, i cili emërohet dhe shkarkohet nga Presidenti i Republikës së Kosovës, në bazë të rekomandimit të Kryeministrit.

6. Organizimi i brendshëm i Forcave të Armatosura të Kosovës rregullohet me ligj të veçantë”.

85. Sipas nenit të tanishëm 126 [Forca e Sigurisë e Kosovës]:

“1. Forca e Sigurisë e Kosovës është forcë kombëtare e sigurisë për Republikën e Kosovës, dhe mund të dërgojë pjesëtarët e saj jashtë vendit në përputhje të plotë me përgjegjësitë e saj ndërkombëtare.

2. Forca e Sigurisë e Kosovës mbron qytetarët dhe komunitetet e Republikës së Kosovës në bazë të kompetencave të përcaktuara me ligj.

3. Presidenti i Republikës së Kosovës është Komandant i Përgjithshëm i Forcës së Sigurisë të Kosovës, e cila gjithmonë i nënshtrohet kontrollit të autoriteteve civile të zgjedhura në mënyrë demokratike.

4. *Forca e Sigurisë e Kosovës është profesioniste, pasqyron shumëllojshmërinë etnike të popullit të Republikës së Kosovës dhe rekrutohet nga shtetasit e Republikës së Kosovës.*

5. *Komandantin e Forcës së Sigurisë të Kosovës e emëron Presidenti i Republikës së Kosovës, në bazë të rekomandimit të Qeverisë. Organizimi i brendshëm i Forcës së Sigurisë të Kosovës rregullohet me ligj”.*

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 35

86. Gjkata konsideron se formulimi i amendamentit të propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.
87. Prandaj, Gjkata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 35 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

XIII. Amendamenti i propozuar nr. 36: Neni 127, paragrafi 1

88. Amendamenti nr. 36 propozon që të fshihet neni 127, paragrafi 1, i Kushtetutës, dhe të riformulohet si vijon:

*“Këshilli i Sigurisë i Republikës së Kosovës, në bashkëpunim me Presidentin e Republikës së Kosovës dhe Qeverinë, përgatit strategjinë e **mbrojtjes dhe** të sigurisë për Republikën e Kosovës. Këshilli i Sigurisë i Republikës së Kosovës ka edhe rol këshillues në të gjitha çështjet që kanë të bëjnë me **mbrojtjen dhe** me sigurinë në Republikën e Kosovës”.*

89. Sipas nenit të tanishëm 127 [Këshilli i Sigurisë i Kosovës], paragrafi 1: *“Këshilli i Sigurisë i Republikës së Kosovës, në bashkëpunim me Presidentin e Republikës së Kosovës dhe Qeverinë, përgatit strategjinë e sigurisë për Republikën e Kosovës. Këshilli i Sigurisë i Republikës së Kosovës ka edhe rol këshillues në të gjitha çështjet që kanë të bëjnë me sigurinë në Republikën e Kosovës”.*

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 36

90. Gjkata konsideron se formulimi i amendamentit të propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.
91. Prandaj, Gjkata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 36 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

XIV. Amendamenti i propozuar nr. 37: Neni 129, paragrafi 1

92. Amendamenti nr. 37 propozon që të zëvendësohet fjala *“në Republikën e Kosovës”* në paragrafin 1, të nenit 129, të Kushtetutës me fjalën *“së Republikës së Kosovës”*.
93. Sipas nenit të tanishëm 129 [Agjencia e Kosovës për Inteligjencë], paragrafi 1:

“1. Agjencia e Kosovës për Inteligjencë zbulon, heton dhe mbikëqyr kërcënimet ndaj sigurisë në Republikën e Kosovës”.

94. Në nenin e ndryshuar 129, paragrafi 1, do të thuhej si vijon:

*“1. Agjencia e Kosovës për Inteligjencë zbulon, heton dhe mbikëqyr kërcënimet ndaj sigurisë **së Republikës së Kosovës**”.*

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 37

95. Gjykata konsideron se formulimi i amendamentit të propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.

96. Prandaj, Gjykata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 37 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

XV. Amendamenti i propozuar nr. 38: Neni 131, paragrafi 7

97. Amendamenti nr. 38 propozon që të zëvendësohet fjala “*Forcës së Sigurisë së Kosovës*” në paragrafin 7, të nenit 131, të Kushtetutës, me fjalën “*Forcave të Armatosura të Kosovës*”.

98. Sipas nenit të tanishëm 131 [Gjendja e Jashtëzakonshme], paragrafi 7:

“7. Presidenti i Republikës së Kosovës, pas konsultimit me Qeverinë dhe Kuvendin, mund të urdhërojë mobilizimin e Forcës së Sigurisë të Kosovës, për të ndihmuar në Gjendjen e Jashtëzakonshme”.

99. Në nenin e ndryshuar 131, paragrafi 7, do të thuhej si vijon:

*“7. Presidenti i Republikës së Kosovës, pas konsultimit me Qeverinë dhe Kuvendin, mund të urdhërojë mobilizimin e **Forcave të Armatosura të Kosovës**, për të ndihmuar në Gjendjen e Jashtëzakonshme”.*

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 38

100. Gjykata konsideron se formulimi i amendamentit të propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.

101. Prandaj, Gjykata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 38 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

XVI. Amendamenti i propozuar nr. 39

102. Amendamenti nr. 39 propozon që të shtohet një nen i ri pas nenit 128 [Policia e Kosovës]. Amendamenti i propozuar thotë si në vijim:

“Neni 128A
[Komisionari Parlamentar për Forcat e Armatosura
dhe Policinë e Kosovës]

1. Komisionari Parlamentar për Forcat e Armatosura dhe Policinë e Kosovës, është institucion i pavarur i cili i përgjigjet Kuvendit të Kosovës.
2. Roli, detyrat dhe përgjegjësitë e Komisionarit Parlamentar do të përcaktohen me ligj të veçantë”.

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së amendamentit të propozuar nr. 39

103. Gjykata vëren se ky amendament i propozuar themelon një institucion të ri të pavarur publik, roli, detyrat dhe përgjegjësitë e të cilit do të përcaktohen me ligj të veçantë.
104. Në këtë drejtim, Gjykata rikujton se një institucion i ngjashëm ekziston në një numër vendesh evropiane, siç janë: Austria, Gjermania, Holanda, Norvegjia, Suedia dhe të tjera. Për shembull, Ligji Themelor i Gjermanisë, i ndryshuar, parasheh të ketë një Komisionar Parlamentar për Forcat e Armatosura, i cili është veshur me kompetenca “për të mbrojtur të drejtat themelore dhe për të ndihmuar Bundestagun në ushtrimin e mbikëqyrjes parlamentare mbi Forcat e Armatosura”, ku gjithashtu shtohet se “Detajet rregullohen me ligj federal”. (Shih, Ligji Federal Gjerman mbi Komisionarin Parlamentar për Forcat e Armatosura, i 16 qershorit 1982, BGBl. IS. 677 dhe i ndryshuar më 5 shkurt 2009, BGBl. IS. 160). Një institucion i tillë funksionon edhe në rajon (p.sh., në Bosnjë dhe Hercegovinë).
105. Gjykata konsideron se neni i ri i propozuar 128 A i Kushtetutës nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.
106. Prandaj, Gjykata konfirmon se amendamenti i propozuar nr. 39 është në pajtueshmëri me Kapitullin II të Kushtetutës.

XVII.

107. Sa i përket pikës XVII të Projektamendamenteve të propozuara nga Qeveria (Shih Aneksin), Gjykata vëren se hyrja në fuqi e amendamenteve në Kushtetutë është e rregulluar me nenin 144, paragrafi 4, të Kushtetutës.

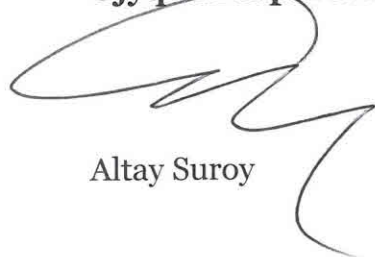
PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të nenit 113.9 dhe të nenit 144.3 të Kushtetutës, në mbështetje të nenit 20 të Ligjit dhe në mbështetje të rregullit 56 (1) të Rregullores së punës, në seancën e saj të mbajtur më 31 mars 2014,

NJËZËRI, VENDOS SI NË VIJIM:

- I. Kërkesa që përmban Propozimin e Qeverisë për Amendamentimin e Kushtetutës, e parashtruar nga Kryetari i Kuvendit të Republikës së Kosovës më 11 mars 2014, është e pranueshme.
- II. Gjykata konfirmon se asnjë nga 16 (gjashtëmbëdhjetë) amendamentet që përmban Propozimi i Qeverisë për Amendamentimin e Kushtetutës, të dorëzuara nga Kryetari i Kuvendit më 11 mars 2014, nuk i pakëson të drejtat dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës;
- III. Ky vendim do t'u kumtohet palëve dhe do të publikohet në Gazetën Zyrtare, në pajtim me nenin 20.4 të Kushtetutës; dhe
- IV. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

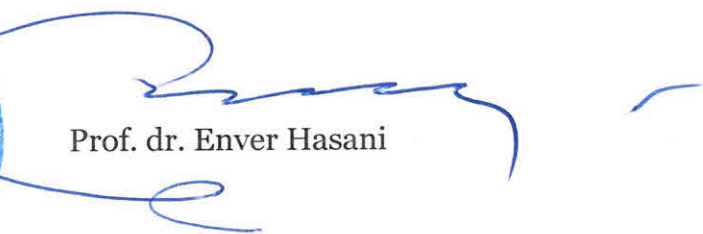
Gjyqtari raportues

Altay Suroy

Kryetari i Gjykatës Kushtetuese

Prof. dr. Enver Hasani

Aneks

Amendamentet siç janë propozuar nga Qeveria e Republikës së Kosovës në Shkresën drejtuar Kryetarit të Kuvendit të Republikës së Kosovës, Ref. 54/2014, të 10 marsit 2014

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

DRAFT AMENDAMENTET E KUSHTETUTËS SË REPUBLIKËS SË KOSOVËS

Kuvendi i Republikës së Kosovës;
Në mbështetje të nenit 65 (2) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës,
Miratoi

AMENDAMENTIMIN E KUSHTETUTËS SË REPUBLIKËS SË KOSOVËS

I.

Amendamenti nr. 24

Neni 2 paragrafi 2., fjala “mjetet” zëvendësohet me fjalën “mekanizmat”.

II.

Amendamenti nr. 25

Neni 73, paragrafi 1, pika 2, fshihet dhe riformulohet si vijon:

(2) pjesëtarët e Forcave të Armatosura të Kosovës;

III.

Amendamenti nr. 26

Neni 84, paragrafi 1, pika 12, fshihet dhe riformulohet si vijon:

(12) është Komandant Suprem i Forcave të Armatosura të Kosovës;

IV.

Amendamenti nr. 27

Neni 84, paragrafi 1, pika 20, fshihet dhe riformulohet si vijon:

(20) emëron dhe shkarkon Shefin e Mbrojtjes, pas rekomandimit të Kryeministrit;

V.
Amendamenti nr. 28

Neni 94, paragrafi 1, pika 7 pas fjalës “Inteligjencës”, shtohet fjala “dhë politikat e mbrojtjes”.

VI.
Amendamenti nr. 29

Titulli i Kapitullit XI fshihet dhe riformulohet si në vijim:

Kapitulli XI - Sektori i Mbrojtjes dhe Sigurisë

VII.
Amendamenti nr. 30

Neni 125, paragrafi 1, pas fjalës “zbatimin e ligjit,” shtohet fjala “mbrojtjen.”.

VIII.
Amendamenti nr. 31

Neni 125, paragrafi 2, fshihet dhe riformulohet si në vijim:

2. Institucionet e mbrojtjes dhe sigurisë në Republikën e Kosovës mbrojnë dhe sigurojnë pavarësinë e vendit, sigurinë publike dhe të drejtat e të gjithëve në Republikën e Kosovës. Institucionet veprojnë me transparencë të plotë dhe në pajtim me standardet demokratike e me të drejtat e njeriut të njohura ndërkombëtarisht. Institucionet e Mbrojtjes dhe të Sigurisë duhet të pasqyrojnë shumëllojshmërinë etnike të popullit të Republikës së Kosovës.

IX.
Amendamenti nr. 32

Neni 125, paragrafi 3, pas fjalës “organet ndërkombëtare,” shtohet fjala “të mbrojtjes.”.

X.
Amendamenti nr. 33

Neni 125, paragrafi 4, pas fjalës “mbi institucionet,” shtohet fjala “e mbrojtjes dhe.”.

XI.
Amendamenti nr. 34

Neni 125, paragrafi 5, pas fjalës “institucioneve të,” shtohet fjala “ mbrojtjes dhe.”.

XII.
Amendamenti nr. 35

Neni 126 fshihet dhe riformulohet si vijon:

Neni 126 (Forcat e Armatosura të Kosovës)

1. *Forcat e Armatosura të Kosovës janë forca kombëtare ushtarake të Republikës së Kosovës, dhe mund të dërgojnë pjesëtarët e saj jashtë vendit, në përputhje të plotë me përgjegjësitë e saj ndërkombëtare.*
2. *Forcat e armatosura të Kosovës mbrojnë sovranitetin, integritetin territorial, qytetarët, pronën dhe interesat e Republikës së Kosovës, si dhe kontribuojnë në ndërtimin dhe ruajtjen e paqes dhe stabilitetit rajonal dhe global*
3. *Presidenti i Republikës së Kosovës është Komandant Suprem i Forcave të Armatosura të Kosovës, të cilat gjithmonë i nënshtrohen kontrollit të autoriteteve civile të zgjedhura në mënyrë demokratike.*
4. *Forcat e Armatosura të Kosovës janë forcë profesionale, pasqyrojnë shumëllojshmërinë etnike të popullit të Republikës së Kosovës dhe rekrutohen nga shtetasit Republikës së Kosovës.*
5. *Shefi i Mbrojtjes është njëkohësisht edhe Komandant i Forcave të Armatosura të Kosovës, i cili emërohet dhe shkarkohet nga Presidenti i Republikës së Kosovës, në bazë të rekomandimit të Kryeministrit.*
6. *Organizimi i brendshëm i Forcave të Armatosura të Kosovës rregullohet me ligj të veçantë .*

XIII.
Amendamenti nr. 36

Neni 127, paragrafi 1, fshihet dhe riformulohet si vijon:

1. *Këshilli i Sigurisë i Republikës së Kosovës, në bashkëpunim me Presidentin e Republikës së Kosovës dhe Qeverinë, përgatit strategjinë e mbrojtjes dhe sigurisë për Republikën e Kosovës. Këshilli i Sigurisë i Republikës së Kosovës ka edhe rol këshillues në të gjitha çështjet që kanë të bëjnë me mbrojtjen dhe sigurinë në Republikën e Kosovës.”*

XIV.
Amendamenti nr. 37

Neni 129, paragrafi 1, fjala “në Republikën e Kosovës” zëvendësohet me fjalën “ së Republikës së Kosovës”.

XV.
Amendamenti nr. 38

Neni 131, paragrafi 7, fjala "Forcës së Sigurisë së Kosovës" zëvendësohet me fjalën "Forcave të Armatosura të Kosovës".

XVI.
Amendamenti nr. 39

Pas nenit 128 shtohet një nen i ri me formulimin si në vijim:

Neni 128A
Komisionari Parlamentar për Forcat e Armatosura dhe Policinë e Kosovës

1. Komisionari Parlamentar për Forcat e Armatosura dhe Policinë e Kosovës, është institucion i pavarur i cili i përgjigjet Kuvendit të Kosovës
2. Roli, detyrat dhe përgjegjësitë e Komisionarit Parlamentar do të përcaktohen me ligj të veçantë.

XVII.

Ndryshimet kushtetuese hyjnë në fuqi menjëherë pas miratimit të tyre në Kuvendin e Republikës së Kosovës.